



EUROSAI

Working Group on the Audit of Funds
Allocated to Disasters and Catastrophes



ACCOUNTING CHAMBER
OF UKRAINE

ПРОТОКОЛ

VI засідання та семінару робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф

24-25 листопада 2020 року (онлайн)

Відеоплатформа: Zoom.

Робочі мови: англійська, російська (синхронний переклад)

VI засідання та семінар робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф (EUROSAI WGAFADC), відбулися 24-25 листопада 2020 року в режимі онлайн. У заходах взяли участь 43 представники вищих органів аудиту 14 країн, а саме: Республіки Албанія, Республіки Білорусь, Республіки Болгарія, Грузії, Італійської Республіки, Республіки Казахстан, Латвійської Республіки, Республіки Молдова, Республіки Польща, Румунії, Республіки Сербія, Турецької Республіки, України, Республіки Індонезія, а також Європейського суду аудиторів. Модератором заходів виступав член Рахункової палати Віктор Богун.

24 листопада 2020 року

VI засідання робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф

Засідання розпочалося з представлення учасників, після чого модератор засідання Віктор Богун ознайомив присутніх з програмою заходу.

Із вступним словом до учасників заходу звернувся Голова Рахункової палати Валерій Пацкан. Він привітав присутніх, зазначивши, що для вирішення та усунення наслідків лих, що виникають, необхідні зусилля із залученням міжнародних організацій, міжнародних експертів, міжнародної фінансової допомоги та міжнародних волонтерських організацій. Він наголосив на необхідності активізації роботи EUROSAI WGAFADC, зокрема, в частині розширення співпраці з неурядовими організаціями та експертами; підвищення публічності роботи; активної

популяризації результатів; розгляду можливості більш тісної співпраці з іншими групами в рамках EUROSAI та INTOSAI.

Голова Рахункової палати також зауважив, що проведення національних та міжнародних аудитів з питань зниження ризиків катастроф, а також напрацювання спільних рекомендацій кращої практики повинні отримати додаткові імпульси в діяльності BOA і робочих груп EUROSAI. Він зазначив, що з метою реалізації зазначених цілей Рахунковою палатою підготовлено Стратегічний план робочої групи EUROSAI на наступні три роки, і висловив сподівання щодо підтримки цього плану з боку членів робочої групи.

Далі, відповідно до програми засідання, відбулися презентації представників Рахункової палати.

З презентацією результатів міжнародного координованого аудиту попередження та ліквідації наслідків паводків виступила Інга Крамаренко – головний спеціаліст відділу контролю природоохоронної діяльності департаменту контролю з питань АПК, використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища Рахункової палати. Вона подякувала учасникам даного аудиту за співпрацю та відзначила високо професійний підхід як при підготовці ними матеріалів національних аудитів для спільного документа, так і при роботі вже безпосередньо над Спільним звітом.

Представник Рахункової палати зазначила, що при проведенні даного аудиту, в якому прийняли участь BOA Республіки Білорусь, Грузії, Республіки Польща, Республіки Сербія, України, Турецької Республіки та Європейський суд аудиторів, співробітництво здійснювалося шляхом проведення національних аудитів, з урахуванням загальних цілей і предмета міжнародного аудиту, визначених Спільним положенням про співробітництво при проведенні даного міжнародного координованого аудиту.

Було наголошено, що в рамках міжнародного координованого аудиту вдалося не тільки акумулювати основні результати аудитів 7 BOA, але й виокремити загальні проблемні питання в сфері захисту від повеней, і сформулювати ряд загальних ключових рекомендацій урядам і уповноваженим органам наших країн, які були підтримані всіма учасниками аудиту. В цілому, результати національних аудитів та загальні висновки міжнародного координованого аудиту підтверджують, що в процесі управління стихійними катастрофами сума коштів, спрямованих на зниження ризиків виникнення катастрофи, є найбільш економічно ефективною, оскільки належні заходи щодо попередження та запобігання можуть значно зменшити негативні результати, викликані стихійними лихами.

На завершення пані Крамаренко резюмувала, що Проект Спільного звіту був направлений всім BOA-учасникам міжнародного координованого аудиту та погоджений ними. Всі коментарі та поправки були враховані при доопрацюванні документа. На даний момент підготовлений макет Спільного звіту про результати міжнародного аудиту, який буде направлений для підписання керівниками BOA-учасників і розісланий всім членам робочої групи і керівним органам EUROSAI.

Крім того, пан Богун повідомив учасників засідання про те, що на стадії узгодження знаходиться результати іншого міжнародного аудиту за темою «Транскордонне переміщення відходів в світлі положень Базельської конвенції» за участю ВОА України, Словаччини та Польщі. Координатором даного аудиту виступає ВОА Республіки Польщі. Було наголошено, що незабаром Спільний звіт про результати даного аудиту буде підписаний учасниками та представлений членам робочої групи.

З презентацією результатів міжнародного координованого аудиту у сфері поводження з відходами та їх видалення виступила Лілія Прудивус – головний спеціаліст відділу контролю природоохоронної діяльності департаменту контролю з питань АПК, використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища Рахункової палати. Вона зазначила, що даний міжнародний аудит проведено відповідно до Стратегічного плану діяльності робочої групи 2017-2020 роки, Плану роботи Рахункової палати на 2020 рік, і з урахуванням Спільного положення про співробітництво при проведенні міжнародного координованого аудиту в сфері поводження з відходами та їх утилізації. В аудиті прийняли участь ВОА Республіки Молдова, Республіки Сербія та України.

Було наголошено, що метою національних аудитів була оцінка стану та ефективності функціонування системи управління відходами в країнах, ВОА яких є учасниками аудиту. Таким чином, звіт про результати аудиту базується на основі загальних знахідок і висновків, отриманих за результатами національних аудитів проведених даними ВОА, в сфері поводження з побутовими, промисловими та іншими небезпечними відходами, які можуть становити серйозну небезпеку для здоров'я людей і навколишнього середовища, а також привести до екологічних та техногенних катастроф.

За словами пані Прудивус, результати національних аудитів показали, що, незважаючи на те, що аудити були проведені в сфері поводження з різними видами відходів, для країн, ВОА яких брали участь в аудиті, невідповідності і проблеми в рамках існуючих систем управління відходами є загальними. Результати спільного аудиту вказують на необхідність посилення зусиль урядів до переходу з існуючої лінійної економіки до циркулярної, заснованої на максимальній переробці відходів, що утворюються на територіях країн. А також створення інтегрованої системи поводження з відходами відповідно до наявної в ЄС «Ієрархії управління відходами» з метою зниження негативного впливу на навколишнє середовище, здоров'я населення та запобігання виникненню екологічних і техногенних катастроф.

На завершення було зазначено, що макет Спільного звіту даного аудиту буде відправлений для підписання ВОА-учасникам (попередньо – шляхом отримання електронних підписів керівників) і розісланий членам робочої групи.

Після цього пан Богун нагадав учасникам засідання про те, що в 2015 році було проведено анкетування ВОА – членів і спостерігачів робочої групи, в процесі якого учасники анкетування визначили питання запобігання та ліквідації повеней одним з найбільш актуальних, як для проведення міжнародних аудитів, так і для розробки методологічних матеріалів, зокрема рекомендацій кращої практики проведення аудитів в даній сфері.

З урахуванням таких результатів анкетування, розробка цих Рекомендацій була включена в поточний Стратегічний план діяльності робочої групи на 2017-2021 роки в рамках Стратегічної цілі 2 «Професійний розвиток».

Проект даних Рекомендацій кращої практики був представлений учасникам попереднього V засідання, яке проходило в квітні 2019 року в м. Тирана, Албанія. Після цього секретаріат Робочої групи направив даний проект всім учасникам і спостерігачам для можливості висловити свої коментарі та пропозиції до документу, які були враховані при його доопрацюванні.

З презентацією Рекомендацій кращої практики проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків затоплень виступила Інга Крамаренко – головний спеціаліст відділу контролю природоохоронної діяльності департаменту контролю з питань АПК, використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища Рахункової палати. Вона зазначила, що проект даних Рекомендацій, в поточному році було оновлено з урахуванням інформації про повені 2019 року, а також документ доповнений інформацією про результати спільного аудиту попередження і ліквідації наслідків повеней, проведеного в рамках діяльності робочої групи.

Було наголошено, що метою цього документа є допомога вищим органам аудиту в підвищенні якості проведення аудитів з питань запобігання та ліквідації наслідків повеней шляхом відбору, узагальнення та поширення кращої практики проведення аудитів у цій сфері. Як було зазначено, при розробці Рекомендацій було проаналізовано і узагальнено матеріали, представлені на щорічних засіданнях робочої групи; забезпечено ведення бази даних аудитів природних і техногенних катастроф в Європі та проаналізовано відповідні звіти про результати проведених аудитів; проаналізовано звіти про результати проведених аудитів з даної теми, розміщені в базі даних аудитів на вебсайті EUROSAI; вивчено документи міжнародних організацій з питань катастроф.

За словами пані Крамаренко, в цілому, Рекомендації є логічним доповненням і конкретизацією Рекомендацій кращої практики проведення аудитів коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, підготовлених в рамках діяльності спеціальної групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф (яка функціонувала до створення окремої робочої групи), і затверджених IX Конгресом EUROSAI в 2014 році.

Після презентації та відсутності будь-яких зауважень чи коментарів від учасників засідання до Рекомендацій кращої практики проведення аудитів у сфері попередження та ліквідації наслідків затоплень, документ було одностайно схвалено.

Відповідно до програми VI засідання робочої групи, **з презентацією проєкту Стратегічного плану робочої групи EUROSAI на 2021-2024 роки виступив Віктор Богун** – член Рахункової палати. Він зазначив, що з метою продовження активної роботи в сфері попередження катастроф та ліквідації їх наслідків, подальшого проведення міжнародних координованих аудитів у цій сфері, забезпечення підвищення кваліфікації аудиторів, обміну досвідом та найкращою практикою, з

питань аудиту в сфері попередження і ліквідації наслідків катастроф, впровадженні розробленої методології і відповідних міжнародних стандартів ISSAI, Рахункова палата України, яка очолює робочу групу, за підтримки її членів, виступає з ініціативою про продовження мандата робочої групи EUROSAI на наступний період 2021-2024 років. З цією метою робочою групою підготовлено проект Стратегічного плану діяльності на 2021-2024 рр., який буде сприяти виконанню стратегічних цілей EUROSAI на 2017-2023 роки, стратегічних цілей INTOSAI на 2017-2022 роки, а також виконанню Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку на період до 2030 року.

Він наголосив, що відповідно до проекту документу місія робочої групи EUROSAI залишається незмінною і визначена як: «Підвищення потенціалу, об'єднання і координація зусиль європейських вищих органів аудиту в сприянні національним урядам при розробці дієвих і ефективних інструментів попередження і ліквідації наслідків катастроф». У 2021-2024 роках реалізація місії робочої групи буде здійснюватися «в три кроки» шляхом реалізації трьох стратегічних цілей з метою мобілізації зусиль вищих органів аудиту - членів робочої групи, спрямованих на: 1. Професійний розвиток аудиторів (Крок 1 «НАЗУСТРІЧ»); 2. Попередження виникнення катастроф і мінімізацію відповідних загроз (Крок 2 «ВПЕРЕД»); 3. Ефективну зовнішню комунікацію (Крок 3 «В СВІТ»).

Пан Богун зазначив, що офіційно питання з продовженням мандата робочої групи і затвердженням Стратегічного плану буде вирішене на наступному XI Конгресі EUROSAI. На даний момент, проект Стратегічного плану діяльності розміщений на вебсторінці робочої групи. Він закликав учасників засідання – членів робочої групи, в разі наявності, пропонувати свої ідеї або коментарі до змісту документу і перспектив подальшого розвитку робочої групи в наступному періоді, та надсилати їх на адресу Секретаріату. Після затвердження Стратегічного плану, на наступному засіданні робочої групи буде сформовано обсяг завдань на найближчий рік, своєрідну «Дорожню карту», з зазначенням більш конкретних термінів реалізації тих чи інших завдань і заходів.

Завершуючи VI засідання робочої групи, пан Богун подякував всім учасникам за плідну роботу, і висловив сподівання на ще більш ефективну співпрацю в наступному стратегічному періоді.

25 листопада 2020 року

Семінар робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф на тему «Попередження техногенних катастроф: три кроки в майбутнє»

25 листопада 2020 року, в рамках VI засідання робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф, в режимі онлайн відбувся семінар на тему «Попередження техногенних катастроф: три кроки в майбутнє».

Відкриваючи семінар, Віктор Богун – член Рахункової палати, модератор заходу, зазначив, що в цілому, урядові органи несуть відповідальність за заходи щодо запобігання катастроф і ліквідації їх наслідків, використання систем завчасного оповіщення, планів евакуації, поставки ресурсів і надання допомоги, а також оцінку ситуації після катастрофи і надання інформації про таку оцінку.

За його словами, дослідження, що проводяться при розробці стандартів ВОА серії 5500 щодо аудитів допомоги, пов'язаної з катастрофами, показують, що в окремих країнах урядові органи ще не усвідомили важливість впровадження політик і планів зниження ризиків катастроф. Тому для ВОА – учасників Робочої групи дуже актуальним буде проведення аудиту готовності урядів до катастроф.

Відповідно до програми семінар розпочався **з презентації на тему «Три академічні кроки у сфері попередження техногенних катастроф: визначення, оцінка, вирішення невизначеностей»**, яку представив **Михайло Гродзинський** – завідувач кафедри фізичної географії та геоєкології, доктор географічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України.

У своїй презентації пан Гродзинський ознайомив присутніх з поглядом на техногенні катастрофи з академічної точки зору, визначеннями поняття катастроф, відповідними теоріями, критеріями ідентифікації та оцінки техногенних подій, питаннями невизначеності та ймовірності у попередженні техногенних катастроф, тощо.

За словами пана Гродзинського, останнє дослідження Європейської комісії (Спеціальний Євробарометр 464b: Ставлення європейців до безпеки, грудень 2017 р.) підтвердило твердження, що більшість людей навіть не хочуть думати про катастрофи та їх наслідки. Рішення очевидно: якийсь орган повинен взяти на себе відповідальність за техногенну катастрофу, оцінюючи її з різних точок зору, для різних суб'єктів. Це повинні бути наукові, урядові і недержавні установи. Серед них і вищі органи аудиту.

Наступним доповідачем **з презентацією на тему «Техногенні катастрофи та їх аудити - урок, отриманий після попередніх аудитів техногенних катастроф»**, виступив **Едвард Ганда Сіманжунтак** – Старший радник з питань навколишнього середовища та сталого розвитку Ради аудиту Республіки Індонезія. Він ознайомив учасників семінару з досвідом проведення аудитів в сфері попередження та ліквідації наслідків катастроф.

Зокрема, пан Сіманжунтак представив результати трьох аудитів проведених Радою аудиту Республіки Індонезія, а саме: 1) Аудит з питань управління катастрофами у вододілі річки (2008 р.); 2) Аудит діяльності уряду щодо подолання лісових пожеж (2014 р.); 3) Аудит програм зниження ризиків катастроф (2017 р.). Було зазначено, що загалом для всіх трьох аудитів Рада аудиту рекомендувала урядовим установам вдосконалити плани, керівні принципи, робочі процедури, механізми, координацію та тренінги з метою покращення зусиль щодо зменшення частоти та повторення катастроф.

Крім того, учасників було ознайомлено з характеристиками техногенних катастроф, аудиторськими стратегіями, аудиторськими інструментами та експертними можливостями.

Наступною була **презентація на тему «Оцінка використання міжнародних стандартів ISSAI серії 5500 в аудитах катастроф: природних та техногенних», яку представила Аріфе Джошкун** – Головний аудитор – менеджер з питань аудиту Рахункового суду Турецької Республіки.

Пані Джошкун представила учасникам основні етапі управління катастрофами, міжнародні політики та глобальні цілі зі зменшення ризиків катастроф, дослідження ВОА щодо питань управління катастрофами, а також нагадала ключові моменти міжнародних стандартів серії 5500. Зокрема, серед основних питань, що стоять перед вищими органами аудиту, були визначені: Як сприяти кращому управлінню та підзвітності у середовищі багатьох зацікавлених сторін? Як покращити співпрацю у глобальних питаннях, таких як управління катастрофами? Виклики та рішення у світлі досвіду ВОА, отриманого в результаті аудитів управління катастрофами та Цілей сталого розвитку.

На завершення семінару Віктор Богун подякував всім учасникам за роботу, зазначивши, що було проведено насичене і дійсно результативне обговорення всіх важливих питань. Він висловив упевнення, що кожен з учасників винесе з цього заходу багато корисного для себе і нові ідеї для своєї роботи, а також закликав до продовження плідної співпраці в рамках Робочої групи.